

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3344/2021
12.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Здравко Петровић, адвокат из ..., против тужених Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о Београд и „Work and Care“ д.о.о. са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Бошко Милић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 274/21 од 25.06.2021. године, у седници већа одржаној 12.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 274/21 од 25.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3505/18 од 20.10.2020. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и утврђено да је ништав уговор о раду закључен између тужиле, као запослене и туженог „Work and Care“ д.о.о. као послодавца, број ../2016 од 01.10.2016. године. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужила засновала радни однос на неодређено време код туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд почев од 01.10.2016. године и обавезан је тужени да тужилу распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми, знањима и способностима. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужили солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 139.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 274/21 од 25.06.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 3505/18 од 20.10.2020. године у ставу првом изреке и одбијен је тужбени захтев да се утврди да

је ништав уговор о раду, закључен између тужиље и туженог „Work and Care“ д.о.о.Београд број ../2016 од 01.10.2016. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става другог изреке и одбијен тужбени захтев тужиље да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд почев од 01.10.2016. године. Ставом трећим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке, којим је обавезан тужени да тужиљу распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми, знању и способностима и тужба је у том делу одбачена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. и 441. ЗПП и нашао да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је на основу више Уговора о обављању привремених и повремених послова са чланом студентске односно омладинске задруге, sukcesивно закључених између послодавца „ЕПС Дистрибуција“, тужиље као задругара и Београдске студентске заруге Београд, у периоду од 03.03.2014. године до 31.07.2015. године, упућена на рад код туженог послодавца, ради обављања послова учешћа у изради пројекта енергетских објеката. Након тога, у периоду од 03.08.2015. године до 30.09.2016. године, sukcesивно је закључено више Уговора о обављању привремених и повремених послова, између туженог „ЕПС Дистрибуција“, као наручиоца посла и тужиље као извршиоца посла, ради обављања истих послова. Тужила је са туженим „Work and Care“ д.о.о. Београд, закључила више Уговора о раду, на основу којих је засниван радни однос на одређено време (за период рада од 01.10.2016. године до 30.06.2017. године), ради обављања послова „... стручни сарадник за ...“, којим је уговорено је да ће тужила обављати посао за потребе Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ Београд, на основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи од 30.09.2016. године, а због повећаног обима посла. Решењем туженог „Work and Care“ д.о.о. Београд од 28.04.2017. године, тужили је престао радни однос 28.04.2017. године на основу споразума о престанку радног односа.

У периоду од 03.05.2017. године до 15.12.2017. године, sukcesивно је закључено више Уговора о обављању привремених и повремених послова, између туженог Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о Београд, као наручиоца посла и тужиље, као извршиоца посла, ради обављања уговорених послова у Дирекцији за ..., Сектор за ..., Служба за Тужила је без прекида, наставила да обавља исте послове код туженог „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о, а на основу заснованог радног односа на одређено време код послодавца Sequester employment d.o.o.Београд закљученим уговорима о раду од 16.12.2017. године и од 01.04.2018. године, почев од 16.12.2017. године до 18.01.2019. године, када јој је престао радни однос код тог послодавца (истеком рока на који је заснован) и Оквирног Споразума о пружању услуге ангажовања и посредовања у запошљавању радника. Послови радног места ... стручног сарадника за ..., које је тужила обављала код туженог „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о, су стални послови, систематизовани Правилником о систематизацији радних места, а што је утврђено и на основу Одлуке о оснивању Оператора дистрибутивног

система "ЕПС Дистрибуција" д.о.о Београд (број ... од 9. децембра 2015. Године-Пречишћен текст).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредаба чланова 37. и 197. став 1. тачка 1. Закона о раду и члана 66. Закона о облигационим односима, оценио да су уговори о привременим и повременим пословима и уговори о посредовању, закључени између парничних странака, симуловани уговори и да су у суштини закључивани уговори о раду на одређено време, па како је тужилца код туженог „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о, почев од 03.03.2014. године, непрекидно била радно ангажована и обављала истоврсне послове за којима је постојала трајна потреба, а који су систематизовани Правилником о систематизацији радних места, важећим у спорном периоду, то су се након истека више од 24 месеца, стекли услови да јој радни однос на одређено време прерасте у радни однос на неодређено време почев од 01.10.2016. године, а да је оспорени уговор о раду закључен између тужилце и туженог „Work and Care“ од 01.10.2016. године ништав, с обзиром на утврђени преображај радног односа, због чега је усвојен тужбени захтев.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио тужбени захтев тужилце да се утврди да је ништав уговор о раду закључен између тужилце и туженог „Work and Care“ од 01.10.2016. године, као и захтев да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о почев од 01.10.2016. године, јер уговори о раду и уговори о привременим и повременим пословима, закључени између тужилце и различитих послодаваца, на могу прикривати уговор о раду закључен између тужилце и туженог „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о и да запослени који је засновао радни однос код једног послодавца, не може се сматрати да је у радном односу код другог послодавца. Осим тога, уговори о раду, између тужилце и „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о, закључени су за период краћи од 24 месеца, услед чега се не може активирати правило о преображају радног односа из члана 37. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, побијаном другостепеном пресудом правилно је првостепена пресуда преиначена и одбијен тужбени захтев, али из других разлога.

Према члану 37. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05, 54/09, 32/2013, 75/2014, 13/2017, 113/2017 и 95/2018) уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1.), односно да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2.), да се прекид краћи од 30 дана не сматра прекидом из става 2. (став 3.) и да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама тог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање 5 радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.).

С тим у вези, уколико је незапослено лице радно ангажовно на основу уговора о привременим и повременим пословима, а ради обављања послова за којима је постојала трајна потреба и систематизовани актом послодавца о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, без обзира како је именован (члан 66.

Закона о облигационим односима), по својој правној природи у суштини представља уговор о раду на одређено време, што је од значаја за правилну примену одредбе члана 37. става 2. и 6. Закона о раду, у погледу непрекидног рада на истоврсним пословима дуже од 24 месеци.

Имајући у виду Одлуку о оснивању Оператора дистрибутивног система "ЕПС Дистрибуција" д.о.о Београд (број ... од 9. децембра 2015. године- пречишћен текст) тужени је корисник јавних средстава, према одредби члана 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему, па се у односу на њега примењују одредбе тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е, додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године.

Изузетно од тог става, радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС „ бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. 12. 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године, 99/2016 од 12.12.2016. године, 113/2017 од 17.12.2017. године, 95/2018 од 08.12.2018. године, 31/2019 од 29.04.2019. године, 72/2019 од 07.10.2019 године и 149/2020 од 11.12.2020. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31. децембра 2020. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Нижестепени судови су одлучујући о захтеву тужиље применили одредбе Закона о раду, међутим нису имали у виду да се у односу на туженог, као корисника јавних средстава, примењује и Закон о буџетском систему.

Наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, што произилази из одредбе члана 105. тог закона. Код утврђеног да је тужила на основу више сукцесивно закључених уговора о раду на одређено време, уговора о привременим и повременим пословима и уговора о посредовању, обављала исте послове у периоду од 03.03.2014. године, до 01.10.2016. године, то се у конкретном случају имају применити наведене одредбе Закона о буџетском систему, којима је било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима, уз сагласност надлежног органа Владе.

Како из утврђеног чињеничног стања не произилази постојање сагласности надлежног министарства за заснивање радног односа, то није било услова да радни однос тужиље на одређено време, по сили закона прерасте у радни однос на

неодређено време, па је из наведених разлога неоснован тужбени захтев. Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414 став 1. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**